

„Uram,
gondolj irgalmadra!”

Evangélikus Útmutatónk
2026. Böjt 2. vasárnapjának igéje

„Mondd, te
kit választanál?”

Életünk után a legnagyobb ajándék a szabad választás lehetősége. Ezért ha valaki nem választhat szabadon, az nem is él valójában. Mindennapjaink a folyamatos választásra épülnek, kikerülni a döntéseket nem tudjuk, – bár néha nagyon szeretnénk – mert igen nehezünkre esik a választás. Ha világosan látnánk, hogy egy-egy igennel vagy nemmel végül hová jutunk el, bizonyára kevesebb lenne a rossz döntések miatt megkeseredett ember.

Mérlegelünk

Naponta, mindenben. A mérlegelés életünk része, hiszen olykor nehéz helyzetekbe állítanak minket a kikerülhetetlen tények, körülmények. Nem tudunk mit tenni, ilyen a választás szabadsága...

Olykor megesis, hogy döntéseink olyan súlytal nehezedenek lelkünkre, hogy már azt érezzük, képtelenek vagyunk jól dönteni. A döntések meghozatala mindig nehéz, de *ha egyedül kell meghoznunk* azt, akkor az különösen nehéz. Ezért olyan jó, ha van mellettünk valaki, aki velünk érez, mellettünk áll, s ugyanabba az irányba néz, mint mi...

Ilyenkor fordulunk a jó barátokhoz, barátainkhoz, akikkel tényleg őszintén mindent meg lehet beszélni. Bár meglehetősen jó érzés mások szemével is láttatni a számunkra fontos dolgokat, de valljuk be, többnyire mégsem a jótanácsokra hagyatkozunk, hanem azt a megoldást választjuk, amit a szívünk diktál.

Látástól a meglátásig

Az egyik alapvető gondunk, hogy csak a horizontig látunk. Pedig életvezetésünkben nem csak azt kellene látnunk, hogy mit hoz a holnap, arra is figyelniünk illene, mit hoz a holnapután, sőt a távoli jövő... A baj az, hogy a sok gond és feladat sodrásában az ember sokszor csak az orráig lát... A döntéseink következményeit aztán mindannyian kényszerűen átéljük, még ha azt nem is szeretnénk mindig elhordozni.

Manapság – talán éppen azért, mert szanbuborék-biztonságú modern világunkban mindenki annyira biztos a dolgában, s azt hiszi, létezhet ő a többiek nélkül is –, alig akadnak olyanok, akik példaértékűen nemesen, s önzetlenül döntenek és cselekednek.

Általánossá vált, hogy mindenki a maga pecsenyét igyekszik sütögetni a köz tüzeinél, s kalapálgatja a maga szerencsét... Országos választások előtt ez mindig jelesül megmutatkozik: plakátokról mosolyognak ránk olyanok, akikről jól tudjuk: nem a közéletben – máshol(!) – lenne a helyük... „De, hát ilyen a világ!” – nyugtatgatjuk magunkat...

Az emberek manipulálhatóak

A császárok pénzt szórtak a nép közé, *Periklész* pedig a választások előtt három nappal – hogy az athéni polgárok gyakorolhassák demokratikus(!) jogaikat – megnyitatta gyümölcsös kertjeit... (Tizenötször választották meg államférfinak és sztratégosznak...)

Ismert tény, hogy a politikusok gátlástalanul ígérgettek, ígérenk és gyaníthatóan ígérenk is fognak a világ végezetéig... s a nép, „az istenadta nép” végül választ, oda voksol, ahová valójában nem kellene...

Jézusnak nem voltak kézzelfogható ígéretei (magasabb nyugdíj, nagyobb szociális biztonság és világszínvonal fölötti egészségügyi ellátás), de Jézus tanítványai, ezek az egyszerű halászberek mégis, egészen a mártíromságig követik a Mestert... ez több mint elgondolkodtató.

Elgondolkodtató a *keresztény* (krisztianoj=krisztuskövetők) *egyház létrejötte és terjedése* is. Nincs benne semmi „professzionalizmus”. Egyszerű halászberek, akik sem iskolai, sem egyéb bölcséleti képzettséggel nem bírtak, titokzatos, belső késztetésre, követni kezdi Jézust... „Csak úgy”, első szóra, meg sem kérdezve ezt a galileai Jézust, pedig ez az átlagember első „nomál-reakciója” mindig ott van: „*És nekem ebből mi a hasznom?*”

A jó választani, jó

Mi a jó? *Minden, ami az életet szolgálja.* A munka és a pihenés váltakozása, az alkotás verejtékes öröme és az eredményért való hálaadás ritmusa, szeretteink ölelése, mindennapi imádságaink. Ezek mind építenek. A választás mindig rajtunk múlik. Bármilyen helyzetben is vagyok, a „hogyan tovább?”-ra én adom a válaszokat – ellenkező esetben a körülmények sodornak.

A krízishelyzetben mindig nehéz meghozni a döntéseket. A hívó ember számára mégis van egy könnyebbesség: tudja, hogy a kérdések kérdése nem az, hogy *megmarad-e vagy sem a válságos időkben, hanem az, hogy az Istennél marad-e?*

A 20. század egyik legmeghatározóbb német filozófusa *Martin Heidegger* (aki egyébként keresztény értelemben nem volt vallásos gondolkodó; 1991-92-es Bielefeld-i ösztöndíjam idején, két féléven át hallgathattam előadásokat róla) nyilatkozta a 80-as években, nem sokkal halála előtt a *Der Spiegel*-nek adott interjújában: „*Már csak egy Isten menthet meg bennünket*”... S ha jól belegondolunk, jelen világunk gondjai, kihívásai mellett lassan eltörpülnek a negyven évvel ezelőttiek!

Keresztényként egyedül Krisztusban van reménységünk, Aki az út az igazság és (húsvéti feltámadásában!) az élet. Életünk, mely gyorsan elillan, szinte semmire sem elegendő... Talán egy valaminek az eldöntésére mégis elégséges időnk van: *kívánjuk-e, akarjuk-e az örök életet vagy sem? Isten hívása áll, a választás a mienk... (fm)*

Kedves Testvéreim!

Lutherrózsánk ezévi második számával jelentkezem. Tartalmas, eseménydús szép évet hagytunk hátra, de a 2026-os évünk is mozgalmasnak ígérkezik, hiszen idén ünnepeljük *gyülekezetünk legújabbkori megalapításának 100. évfordulóját!* Kérem a testvéreket, hogy *próbáljuk közösen felkutatni azokat a testvéreinket*, akik még nem keresték velünk a kapcsolatot, *de a népszámláláskor magukat evangélikusoknak vallották.* A statisztika szerint Tatán (és vonzáskörzetében) közel 250-300 „rejtőzködő” evangélikus él... és bizonyosan olyanok is, akik bár evangélikus gyökerekkel bírnak, de valamilyen okból még nem részesültek a keresztség szentségében sem. (Nekik kereszteselési előkészítőket tervezek tartani, érdekes egyháztörténeti, liturgia-ismereti adalékokkal.)

Jelentem, hogy jubileumi évünkre sok anyagi erőforrást igénylő feladatokat vállaltunk (a két legnagyobb: toronysíksak végleges megerősítése és a padlástéri garzonlakás kialakítása, ezek együttesen mintegy tízmilliós tételt jelentenek!), de emellett szeptemberben méltóképpen szeretnénk megünnepelni *egyházunk 100. születésnapját* is. Kérem a Testvéreket, hogy imádságban hordozzák jubileumi évünk dolgait és lehetőségeik szerint támogassák terveink megvalósulását! *Eddigi felajánlásokat, áldozatvállalásokat ezúton is köszönjük!*

Alkalmainkra
hívogatva Feltámadott URunk nevében
Mindenkinek áldott
Húsvétot kívánok!

Erős vár a mi Istenünk!

Farkas János

Rövid-hírek

Január 21-én délelőtt az Almási-úti temetőben elkísértük utolsó útjára Szabó Nándor evangélikus testvérünket, akit 78 éves korában szolgált magához az élet és a halál URa. Emlékét tegye a Mindenható Isten áldottá szerettei körében, s a gyászolóknak adjon lelki békességet!

Január 21-én kistemplomunkban megtartottuk ezévi imaheti alkalmunkat. Az igehirdetés szolgálatát Dr. Szabó Előd igazgató lelkipásztor végezte, a liturgiában Havassy László Bálint plébános atya mellett jómagam segítettem.

Február 17-én a Kocsi-úti temetőben elkísértük utolsó útjára Balogh Zoltánné sz. Sztanó Mária evangélikus testvérünket, akit 87 éves korában szolgált magához az élet és a halál URa. Emlékét tegye a Mindenható Isten áldottá szerettei körében, s a gyászolóknak adjon lelki békességet!

Február 17-én este a Számvevőszéki Bizottság Csörök Jánosné Melinda számvevőszéki elnök vezetésével megtartotta a 2025-ös esztendő pénzügyeit vizsgáló ülését. Ezúton is jelentem, hogy a Számvevőszék – köszönhetően pénztárosunk precizitásának(!) – minden rendben talált. A képen balról: Szélesné Szabó Teodóra pénztáros, Széles Anikó gyülekezeti felügyelő, Csörök Jánosné Melinda számvevőszéki elnök és Hulin Zsolt gondnok.

Február 19-én gyülekezetünk a havi rendszerességű Lelkészi Munkaközösségi (LMK) ülésnek adott otthont. Köszönjük a Testvéreknek a számos felajánlást (sütemények, üdítők) és külön köszönjük Szélesné Szabó Teodórának és Tanczerné Jakus Emőkének valamint férjének Ferinek egésznapos szolgálatukat!

Február 8-án istentszeteletünkön Rakó Levente kistestvérünk Rakó Balázs (ev.) és Csúport Andrea (Élő Isten Gyülekezete) gyermeke a keresztség szentségében részesült. A keresztszüli fogadalmat Hulin Zsolt gondnok úr és felesége Huliné Gyenizse Judit vállalták magukra. Isten gazdag áldása kísérelje új egyháztagunkat és az egész családot. (Gyülekezettörténeti érdekesség: Az édespa Rakó Balázs »1990-es!« legelső konfirmandus-csoportom tagja volt.)

Február 24-én megtartottuk 2026.évi I. első, ún. zárszámadó presbiteri ülésünket, melyen a pénzügyi helyzetünket valamint 2026-os teendőinket beszéltük át. Gyülekezetünk ezévi „prioritás-hármasa” a következőképpen alakul: **1) Toronyszerkezet végleges megerősítése** **2) bibliaórák terem fölötti** – padlástérbe betervezett – garzonlakás – mintegy másfél évtizeden áthúzódó – kivitelezésének a befejezése **3) Szeptember 13-diki, gyülekezetünk legújabbkori megalapításának 100 éves jubileumi ünnepségének a megszervezése, lebonyolítása.** Terveink megvalósításához adományokat továbbra is egész évben hálával fogadunk!

Március 11-én presbiteri döntés alapján elkezdtük a bibliaórák terem feletti padlástér hosszú évek óta elhúzódó, végleges kialakításának utolsó fázisát. Ez „kipakolással” kezdődött, melyben Szélesné Szabó Teodóra mellett (jobbról balra) Kertész-Csórik Melinda, Gombkötő Pál, Baráth Boglárka és Csikós Csaba (Bogi férje), Pataki Gergely és Széles Anikó testvéreink vettek részt. Munkájukat ezúton is köszönjük!

Keress, bízz, cselekedj!
Melletted leszünk!

**Lélekkel,
ismerettel**

Magyarországi
Evangelikus Egyház
Technikai
szám: **0035**

Nagyheti alkalmaink

Nagycsütörtök (április 2.) 17 óra
Nagycsütörtöki istentisztelet

Nagypéntek (április 3.) 17 óra
Nagypénteki istentisztelet (passió)

Húsvétvasárnap (április 5.) 10 óra
Ünnepi istentisztelet (úrvacsorával)

Húsvéthétfő (április 6.) 10 óra
Ünnepi istentisztelet (úrvacsorával)

Evangelikusokat keresek!

Kedves Testvéreim! Kapcsolattartásunk legegyszerűbb és leghatékonyabb formája az email-en keresztüli. **Ezért szeretném azt a titkosan kezelt email-listámat tovább bővíteni, ami az információ-áramlásunkat nagyban segíti.** Ezért akik nekem elküldik emailcímüket, azok a Lutherrózsát és minden Gyülekezetünkre vonatkozó információt gyorsan és időben megkapnak.

Bővítsük közösen a listánkat! Kérdezzünk rá el-elrejtőzködő evangelikus testvéreinkre, hogy ők vajon kapják-e rendszeresen a hírleveleinket? S ha vannak ismerőseink, barátaink között olyanok, akiket érdekel az „evangelikus élet”, ajánljuk bátran nekik is ezt a kapcsolati lehetőséget!

Maradjunk kapcsolatban!

Az emailcímeik bizalmas adatok, ekképpen kezelem őket. Harmadik félhez nem kerülnek és a listáról leiratkozás természetesen bármikor lehetséges.
frankom

100 éves

a Tatai Evangelikus Gyülekezet!

„a növekedést az Isten adta”

(1Kor 3,6c)

Szeretettel hívjuk és várjuk Testvéreinket arra a **Hálaadó ünnepi istentiszteletre,**

amit **szepetember 13-án** (vasárnap)

10 órai kezdettel tartunk.

Az ünnepi istentiszteleten
Szemerei János

Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületünk püspöke szolgál.

Istentiszteletünket rövid ünnepi közgyűlés majd **szeretettelvendégség** követi, mely alkalmunkon **Joensuu-Pielisensuu-i (finnországi)** testvérgyülekezetünk delegációja (előrelátnatlag) is részt vesz.

Támogató jelenlétére most is számítunk és kérjük, kísérelje figyelemmel az ünnephez kapcsolódó programjainkat is!

Gyülekezetünk Vezetősége

Támogatás

Evangelikus Egyházközség Tata
számlaszáma:

63200119-14926282

Egyházfenntartói járulékát,
adományait itt is tudjuk fogadni.
Támogatását köszönjük!

Nyári hittantábor

2026. június 30. – július 2.
Kistémplomunkban

„**En vagyok...**”

1. nap: Ki az az „én vagyok”?

2. nap: Krisztus a Mester

3. nap: Krisztus Egyháza mi vagyunk

Tudnivalók:

Szokásos **háromnapos hittantáborunk**

foglalkozásai **9-16 óra** között zajlanak.

Erkezés: 8-9 óra között, utána játékos foglalkozások és tanulás – külön a kicsiknek és a nagyobbaknak. Délben étkezés (helyben) – ahogyan korábban is, az ételt rendeljük/hozzátjuk.

A tábor költségeinek fedezésére **adományokat köszönettel elfogadunk!**

Részvételi díj: **gyermekekneként napi 1000 Ft.**

Jelentkezés: Széles Anikó felügyelőnél

Részben az egész ...

Egyházközségünk legújabbkori megalapításának 100. évfordulójára – egy felajánlás valamint presbitériumi döntés alapján – Gyülekezetünkben évtizedeken át hűséggel szolgáló két vezetőjének Dr. Nagy István teológiai professzor (25 éven át tatali lelkes) és Dr. Stransky János orvos-természetgyógyász (36 éven át gyülekezeti felügyelő) tiszteletére emlékérmet bocsátottunk ki. Ennek megalkotására Lebó Ferenc Munkácsy Mihály-, és Magyarország Érdemes Művésze díjjal kitüntetett szobrász- és éremművészt kértük fel, akinek alkotásai São Paulótól Dánián keresztül a British Museum-on és a Vatikánon át egészen Tokióig megtalálhatóak...

Ferit gyerekkorom óta ismerem, ő is ugyanabba csabacsúdi általános iskolába járt, mint én, ahol biztos alapokat kaptunk a világ dolgainak meglátására. A formák, a színek, alapvető szimbólumok világába Szolni Anna rajztanárnő vezetett be minket, aztán 14 éves korunkban – középiskolai tanulmányaink okán – mindketten „elkerültünk” az osztatlan-idős, boldogságos gyerekkort jelentő falunkból... Feri számára Szegeden, számomra pedig Szentesen kezdett el kinyílni a világ.

Mindenek előtt hadd köszönjem meg Neked, hogy soron kívül, adventben elfogadtad a felkérésünket, s lám már kézben is tarthatjuk az emlékérmét... Melyik részét szereted legjobban az alkotási folyamatnak?

Legyen az szobor, kispasztika vagy érem, mindegyik izgalommalteli kihívás és minden egyes munkafolyamatnak megvan a maga varázsa, amit szeretek újra és újra átélni. Az első lépés mindig a koncepcióhoz idomulás, amikor a fejemben összeáll a kompozíció. A szobroknál például az adott térhez való harmónikus kapcsolódás megtalálása, az arányok megválasztása, hogy a gondolatiság megkapja a neki szánt legjobb formát.

De ugyanígy szeretem a megvalósítás „erőfaló” munkafázisait is, ahogyan a véső halad az anyagban, de örömmel dolgozom a finom részleteken, amikor például negatívba véssem a gipszmintát. Számos kiállításod volt határokon átváltozva, sőt itt Győrben állandó kiállításod is van a Múzeumházban. Számod az alkotásaidat?

Már nem számolom, de számon tartom őket... A műveimre úgy tekintek, mint szülő a gyermekére: ismeri a hibáikat, mégis szereti őket. A művészet a maga kifejező eszközeivel olyan dolgo-

kat mond el az életről, amiket teljességgel nem lehet megmagyarázni – felfogni is csak töredékesen – ezért a műben is mindig bennmarad egy titokzatosság.

Egy szobrász kollégám mondta egyszer – én is így látom –, hogy egy szobrásznak legalább kétszáz évet kellene élnie ahhoz, hogy megvalósítsa, amit akar. Így minden munkám egy nagy egész része, amely velem egyszer meg fog szakadni... s majd folytatja más, máshol, máshogyan. Minden töredék.

Végesek vagyunk, de a végtelent kívánjuk és egy életen át érezzük ennek a vonzását...

Igen, mi magunk is csak töredékei vagyunk annak, amik szerettünk volna lenni, amivé válhattunk volna. Gyerekeink között nem teszünk különbséget, szeretjük őket, így van ez az alkotásokkal is. Mindegyik mű egy üzenet, ami szólhat személyiségről vagy gondolatról. Ennek a formáját keresi és adja a művész.

De a témát a megbízó adja... Vannak vissza-visszatérő témáid?

Valóban a megrendelő hozza az apropót, s aztán átbeszélve mindent megkeressük a megfelelő megvalósítási irányt, de az alkotás szabadságát ez nem korlátozza. Gyakran mondják, hogy a „határidő a legjobb múzsa” és

persze mindenkinek vannak kedves témái, – ezekből tudunk építkezni – de én is különválasztom a megrendelésre és a saját célra készült munkáimat.

Alkotásaid jelentős része egyházi témájú...

Igen, hiszen az egyház eredeti tanítása az örök emberi értékekre hívja fel a figyelmet. Ebben a szobrászat – ami a vizuális emlékezet egyik legközvetlenebb és legmaradandóbb formája, mivel a gondolatokat és emlékeket kézzelfogható, háromdimenziós fizikai valósággá emeli – ez a művészeti ág nemcsak konzerválja a múltat, hanem aktívan alakítja egy közösség emlékezetét. Szeretem az egyházi témákat, a hozzájuk társítható szimbólumok óriási gazdagságát, de ugyanígy a történelmieket is.

Ennek egyik példája lehet a pecsétlőhengereket megidéző érmeid?

Igen, többek között ez is. Korábban a *British Museum* kurátorától *Philip Atwood*tól kaptam egy levelet, melyben érdeklődött az érmeim után, melyeket a *Colorado Springs*-i kiállításon láttam. Rövid egyeztetés után vásárolták meg a múzeum részére a pecsétlőhengereket megidéző érmeimet, melyek többek között a bagdadi múzeum kifosztására adott reakció.

A bagdadi *Iraki Nemzeti Múzeum* 2003 áprilisában, az amerikai invázió során történt kifosztása az emberiség kulturális örökségét ért egyik legnagyobb veszteség. A káoszban mintegy 15 000 régészeti tárgyat loptak el, ami világszerte felháborodást váltott ki. (Szerk.)

A Mezopotámiai háborúk című éremciklusom a *mindenkori háborúk kegyetlenségére, értelmetlenségére* hívja fel a figyelmet.

Önéletrajzi könyvedben van egy elgondolkodtató kép – a műtermedben egy faragott tojást tartasz a kezedben, ez mély üzenetet hordoz...

„*Ab ovo*” – vagyis a „tojástól kezdve”, érthetőbben a „kezdetektől”, de ennek van egy folytatása „*usque ad malum*”, azaz az „*almáig*”... Vagyis elejétől a végéig! A fák gyökereikkel a földbe kapaszkodnak, de sosem nőnek az égig, nekünk is tudatában kell lennünk, hogy a földi életünk véges. Mindannyian egy véges utat járunk be, de a szobrásznak hiába van 3-500 évre elegendő ötlete, terve – ennek csak a töredékét valósíthatja meg. Hiába törekszünk a teljességre, legfeljebb cseppben mutathatjuk meg az óceánt.

Azzal a tudattal kell boldogan élnünk, hogy a teljesség csak az átlépéssel kezdődik el. A művészetnek pedig az

örömet, az élet szeretetét kell hordoznia, *Ad Maiorem Dei Gloriam* (AMDG), azaz Isten nagyobb dicsőségére. A jezsuita rend (*Jézus Társaság*) alapítója, *Loyolai Szent Ignác* használta előszeretettel ezt a gondolatot, hangsúlyozva, hogy minden tettünket Isten dicsőítésére kell szentelnünk.

Két sikoly (születés – halál) közé zárt rövidke életünk értelmét kell kutatni és ezt megmutatni a művészet feladata. *Gyönyörködtetni* kell és *felemelni*, a jót átéltebbé, a rosszat elviselhetőbbé kell tenni – elgondolkodtatni, vigasztalni, felrázni, rádöbbsentetni és végül rávezetni a keskeny útra, az apró örömök megbecsülésére és a LÉNYEG keresésére.

Legyen ez a végszó! Köszönöm a beszélgetést és az Úristen áldását kívánom életedre, hivatásodra és Családodra!

Született
Szarvas, 1960. november 9.

Állampolgársága
magyar

Foglalkozása
érem- és szobrászművész

Iskolái
Magyar Képzőművészeti Főiskola (1982–1987)
Kitüntetései
**A Magyar Érdemrend lovagkeresztje (2013),
Munkácsy Mihály-díj (2020),
Magyarország Érdemes Művésze díj (2023)**

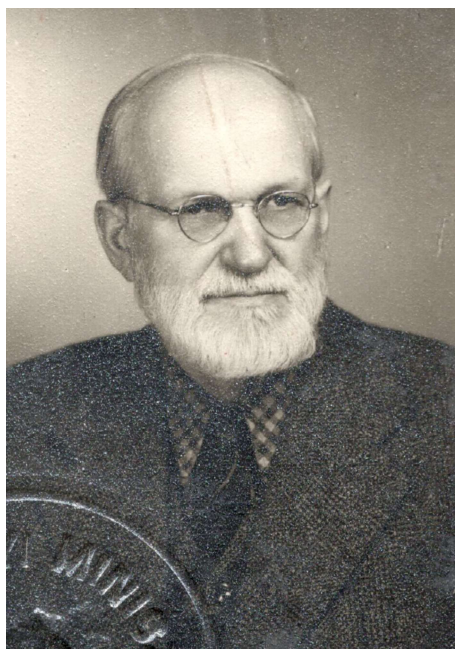
<https://new.leboferenc.hu>

A tatai evangélikus gyülekezet eddig leghosszabban felügyelői tisztséget viselő előjárója volt 1936-tól haláláig, 1972-ig. Személyét legendák vették körül, határon túl is ismert volt a neve, messzi földről jöttek hozzá kezelésre, a mozgásszervi megbetegedések specialistája volt, s mivel igen eredményesen gyógyított, – holisztikus látásmódja a diganosztikában unicumnak számított – ezért már életében „csodadoktornak” tartották. Évtizedekkel halála után magam is hallhattam egykori betegei emlékezéseiben különleges személyiségéről...

Szerteágazó műveltsége mindenkit lenyűgözött, nyitottsága révén mindenivel megtalálta a közös hangot. Írt, fordított, szakkönyveket lektorált, élénk nemzetközi levelezést folytatott, cikkei jelentek meg külföldi orvosi szaklapokban, szabadidejében pedig szívesen horgászott vagy festett. Önmagáról így vall egy róla megjelent cikkben: „*Engem egy dolog hajtott, ösztönzött mindig: megismerni a rejtett dolgokat, tapasztalataimra magyarázatot találni, kutatni, megérteni mindent, amit lehet. Hivatásom értelmét ebben láttam, s külön szépségét jelenti az, hogy mindig az emberrel kapcsolatos... Hivatásomon túl van egy szenvedélyem: a horgászat, a szél, a víz, a csend. Úgy tapasztaltam, horgászat közben az embernek a leghasználhatóbb gondolatai támadnak, s úgy látszik a csend és a nyugalom engem a jóindulatra és tennivágyásra serkent.*”¹

Dr. Stranzky János 1892-ben született az észak-csehországi egykori Hohe nelbe megyei Hártán, amit ma Wrchlabnak hívnak. A reformáció után a város egészében evangélikus lett, de száz év múltán a rekatolizációs törekvések hátterbe szorították a protestánsokat. A festői szépségű hegyekkel körbeölelt, Tata-nagyságú város akkoriban is többnyelvű volt, így mondhatjuk, hogy a kis Jánoska tényleg az anyatejjel szívta magába a nyelveket. 8 nyelven beszélt folyékonyan, s ebből a tanulási sorrend szerint a magyar a hetedik nyelv volt!

Kalandos, eseménydús életéből keveset mondanak el a hivatalos iratok, amiből most is releváns információkat meríték, az családi hagyaték,² illetve szóbeli közlés. Középiskolai tanulmányait Arnauban végezte. 1912-ben a prágai német egyetem orvosi karára iratkozik be, egyéves fogászati kurzust is elvégez egyik professzoránál, akinek intézetében 1913-tól tanulás mellett dolgozik is.

**Dr. Stranzky János Ferenc
1892-1972**

1914 októberében bevonul katonának, és így kerül Sopronba, ahol egy „fogászati ambulatoriumot” vezet. Egyik önéletrajzában írja: „*már ekkor elhatároztam, hogy Magyarországon maradok*”. Megjárja a 11. Landwehr-ezred kötelékében az albán frontot. A világháború után 1919-ben beiratkozik a Budapesti Orvosi Egyetemre, de a magyar nyelvű előadásokat nem érti, ezért hamarosan otthagyja. 1921-ben beiratkozik a Pécsi Tudományegyetem Orvosi Karára, ahol 1923-ban avatják doktorrá.

1918 és 1926 között már Tata-Tóvárosban él, itt folytat egyetemi tanulmányai mellett is fogászati praxist. Gyaníthatóan munkakapcsolat révén is ekkor kerül közelebbi barátságba Dr. Teustch József tóvárosi patikussal, aki később imaházépítő felügyelője gyülekezetünknek, s egyben lelkes keresője is az evangélikusoknak.

Azt sajnos nem tudtam kideríteni, hogy Teustch József misszionáló lelkülete vagy Stranzky János családi kötődése a lutheranizmushoz vagy csak egyszerűen a világos lutheri biblikus reformátori teológia iránti szimpátiája vonzotta őt be a tatai evangélikusok közösségébe, de élete végéig az ökumenére nyitott, segítőkész felügyelője volt a tatai evangélikusoknak.

Dr. Stranzky János 36 éven át volt a Tata-Tóvárosi Evangélikus Gyülekezet felügyelője, de kevesen tudják róla, hogy eredetileg nem magyar állampolgár, s nem is evangélikus. Szudéta német és római katolikus, Arnauban a katolikus gimnáziumba járt. Felesége pedig született angol, aki anyanyelvi szinten bírta a francia, a német és a magyar nyelvet is. Milne Ellinor Arnoldine Henrietta zongoraművész-tanárnő pedig az Eszterházy család főlovászáának a lánya. Stranzky János 1920-ban veszi el a Bécsi Zeneakadémiát végzett Elly-t, majd nem sokkal gyermekeik megszületése után, 1926-ban költöznek át Tóvárosról Tatára, a Váralja utcába.

Dr. Stranzky János magával ragadó jelleme, visszaemlékezésekben szinte

mindenki előtt úgy jelenik meg, mint egy végtelen nyugodtságot sugárzó ember, akiből erő árad, s természetesen orvosi tevékenységének jó híre is hamar megnyitotta előtte a legkülönbözőbb tatai társadalmi lét reprezentációs helyeinek ajtóit. Ügyvezetője volt a Polgári Lövészegyesületnek, az Uri és Tiszti Kaszinó tagja, ahogyan a helyi Vadásztársaságnak is.

Dr. Stranzky János ikonikus alakja volt a tatai evangélikusságnak. Vasárnapként – régi hierarchikus szokás szerint – az oltártól jobbra ott ült a lelkész mellett, a „Mózes-szék”-et helyettesítő két díszesen faragott szék egyikében. Az, hogy őt az előd-lelkészek sorába helyeztem, elsősorban tisztelem jele, egykori felügyelőnk emberi tartása, áldozatkészsége, példamutató élete előtt, másodsorban az a különleges viszony, ami szószéken elődöm/apósom és közte volt, erre indít. Nem utolsó sorban az a szellemiség, ami átöröklődött feleségem orvosi munkájába Hanzi bácsi hatásának következtében, s hogy most azon falak között élhetünk, ahol közel fél évszázadon keresztül ő is élt, dolgozott, imádkozott, s azon az íróasztalon írhatom emlékező soraimat, amit „Hanzibácsi” is koptatott, mindezt nemcsak kiváltságnak élem meg, de érzelmileg irányít, sőt erkölcsileg is kötelez.

1963 őszén Tatára került Nagy István és gyógyszerész felesége, az akkor másfél éves Bettikével és a még Mózes-kosárban fekvő Edinával mint „papcsalád” és az idős Stranzky-házaspár (Hanzi bácsi és Elly néni) hamar egymásra találtak.

Különleges volt ez a kapcsolat. Hanzi bácsi és Elly néni – mindketten messzi idegenből kerültek Tatára³ – egy intellektuális szigeteket alkottak az akkori 1956 utáni, – részben enyhébb, de mégis erősen szocialista-eszmével átitatott ’elvtársi’ világban. Predesztinálta mindkettőjüket a polgári családi háttér, a többnyelvűségből – egymás közt általában németül beszéltek, de Hanzi bácsi gyakran angolul (Elly néni anyanyelvén) beszélt, Elly néni pedig Hanzi bácsi anyanyelvén, németül válaszolt – is fakadó kulturális nyitottság (Elly a bécsi Polgárkissasszony-képző Internátusból ment a bécsi Zeneakadémiára, zongoraművész lett), s persze a baráti kör, melybe kollégák, de művészek is tartoztak.

Dr. Stranzky János 1972-ben meghalt. Özvegyét – Hanzi bácsi akarata szerint – a lelkészcsalád gondjaira bízta. Elly néni 1985 nagypénteken bekövetkezett haláláig a lelkész és családja – bár Elly néni továbbra is a „Váraljában”, a lelkészcsalád pedig a parókian élt – napi kontaktusban voltak. 97 éves korában is szellemi frissességnek örvendett – élete végéig naponta hallgatta a híreket a rádióban; Londont, Párizst és Berlint – naprakész volt a brit királyi ház dolgaiban is és megtartotta angol humorát.

Íde kívánczik még, hogy Stranzky-ék elveszítették leánygyermeküket, aki három és fél évesen „torokgyíkban” halt meg. Ez a tragédia még zártabbá tette Elly nénit, aki méginkább a zenében keresett vigasztalást. Hanzi bácsi pedig az orvosi munkájában mélyült el, s egyre inkább a

¹ Magyar Nemzet – 1971, Kristóf Attila

² Dr. Nagy Erzsébet – magániratok Dr. Stranzky Jánostól

³ Dr. Stranzky János 1944. október 26-án teszi le Tatán az állampolgári esküt, s „honosíttatik”.

természetes gyógymódokat kutatta. Így fordult az ötezeréves, az embert egészében látó tradicionális kínai gyógyászat felé. Német és orosz nyelvből úttörőként akupunktúrás irodalmat fordított, bírálói emiatt akadtak is bőven. Betegeinek „csodás” gyógyulásait a hozzá-nem-értő „szakértő” kollégái (irigyei?) is nemegyszer annak tulajdonították, hogy „magával az ördöggel paktált le az a tatai „kuruzsló” orvos.

Exc.: Kuruzsló az, aki diploma vagy egyéb jogosítvány nélkül az orvos szerepét – anyagi ellenszolgáltatásért cserébe – játsza. Ezt a törvény a 19. század végétől bünteti! Már maga a szóösszetétel használata is ellentmondásos, hiszen akinek orvosi diplomája van, az eleve nem lehet „kuruzsló”!

A történelemben az szép, hogy az értéktelét egy ember életéről, munkásságáról soha nem a fontoskodó „kortárs-percemberek”, hanem mindig az utókor mondja ki!

A második világháború utáni vadkommunista időkben Stranzky Jánost embersége miatt is támadták, mert a rendelője melletti szobákban szükség-kórházat rendezett be az átvonuló seregek sebesült katonái számára.

Ezidőtájt nem volt mindenütt jól felszerelt kórház, s a sokszor hátrahagyott kastélyokban rendeztek be ideiglenesen tábori „kórházat” olykor nagyon szegényesen felszerelt műtőket, ahol nemegyszer civileket is elláttak. Ezekből fejlődtek ki aztán folyamatos fejlesztés következtében a vidéki kórházak.

Először a német sebesült katonákon segített, aztán az oroszokon, hiszen a német és a szláv nyelv anyanyelvi ismeretét (édesanyja Christina Havel) otthonról hozta. A német katonák gyógyítása miatt a kommunista elvtársak feljelentették, de közben kiderült, hogy mivel számos orosz katona is megjárta a „Stranzky-kórházat” így a súlyos vádat végül elejtették.

Mint a *Tatai Evangélikus Gyülekezet* 36. éven át hűséggel szolgáló felügyelője, rendszeresen részt vett egyházmegyei üléseken, s mint egyházmegyei küldött az egyházkerületi jegyzőkönyvekben is gyakran előfordul *Dr. Stranzky János* neve. Úgy lelkiekben, mint anyagiakban támogatta egyházát, gyülekezetét. Neve összeforrt nemcsak a Tatai Evangélikus Gyülekezettel, de a házat – ahol évtizedeken át lakott, s orvosként dolgozott – emléktábla is ékesíti, s hirdeti, hogy a messziről jött idegen, választott hazájában kitörőhatalmúnál beírta magát Tata város történetébe.

fm

Nagy István (1933-1993)

1933. április 11-én született *Cellőmölkőn*, nyolcgyerekes család legkisebbjeként. Mire megszületett, édesapja már nem élt, özvegy édesanyja példásan helytállva, egyedül nevelte gyermekeit, s vitte tovább a tulajdonukban lévő, jóhírű „Zöldfa” vendéglőt.

Életének meghatározó eseménye volt, hogy 17 évesen súlyos tüdőgyulladást kapott, megfelelő gyógyszer híján tüdejének egy részét el kellett távolítani. A műtétet Isten kegyelméből túlélve és egy éven át tartó megerősödése után úgy döntött, tartozik a JóIstennek azzal, hogy teológiára megy, s a lelkészi hivatást választja. Orvos is lehetett volna, ifjúkori álmát – amiről soha nem beszélt, a családjának(!) sem – nagyobbik lánya (*Betti*) valósította meg, aki már medikaként véletlenül, egy baráti beszélgetés elejtett félmondatából – „Pista, hát te is orvos akartál lenni!” – tudta ezt meg.

Budapesten végezte a teológiát, itt ismerte meg gyógyszerész feleségét, Nagy Erzsébetet, akivel 1959-ben házasságot kötöttek. Isten két leánygyermekkel áldotta meg őket. Segédlelkészi éveit *Vadosfán*, majd *Angyalföldön* tölti. Feleségével és kislányaikkal innen kerülnek 1963 őszén Tatára. A kicsiny gyülekezetet hűséggel gondozza, emellett teológiával is intenzíven foglalkozik, így kerül ki 1968-69-ben ösztöndíjra a svájci *Bossey*-ba. Nem sokkal ezután ledoktorál és előadó lesz a *Teológiai Akadémián* (ma Evangélikus Egyetem) és esperesnek is megválasztják, mely hivatalt több cikluson át tölt be. Igen szeretett esperes volt, az ő idejében a Magyarországi Evangélikus Egyházban – unicumként – hivatalosan(!) csak ebben a megyében volt nyári egyházmegyei ifjúsági tábor. Esperességéről 1984-ben mondott le, ekkor nevezik ki a *Gyakorlati Teológiai Tanszék* tanszékvezető professzorának.

Az ő ideje alatt korszerűsítették az imaház fűtési rendszerét (elektromos hőátvitel kályhák), s tették komfortossá a parókiát. Mint a *Westfáliai Tartományi Egyház* magyarországi összekötő embere,

esperesként is rengeteget segített a Fejér-Komáromi Egyházmegye parókiáinak, templomainak renoválásában, s az egyházmegyeiben folyó ifjúsági munka fővédnöke is volt, amikor a pártállami diktatúrában semmiféle „alternatív” ifjúsági mozgalomnak másutt legalában nem volt helye. A gyülekezet az 1960-as és 1970-es évekre igen megfogyatkozott, központi támogatás nélkül lelkészt sem tudott volna eltartani. A három faluból megyei jogú várossá duzzasztott, néhány kilométerre fekvő Tatabánya szívó hatása itt különös erővel érvényesült.

Számos közegyházi tisztséget viselt, mert igen jó diplomáciai érzékkel áldotta meg a JóIsten. A nehéz pártállami években egyházpolitikai hatókörében sokakat segített ki „feszültségekből”, ezért mindenki tisztelte szeretetteljes egyéniségét. Németországi összeköttetései, – közismert tény volt, hogy ő volt a Westfáliai Tartományi Egyház magyarországi „kontaktembere” – kiépült kapcsolatai révén igen sokat tett Teológiai Akadémiánk építéskor mind az építés továbbhaladása, mind a felszerelés pótlása érdekében. Szívvügye volt a nyomdatechnika továbbfejlesztése is, hiszen a legnehezebb gazdasági időkben éveken át a *Lelkipásztor* teológiai szakfolyóiratunk főszerkesztője is volt.

Barátja egyszer – látva sokoldalúságát – ezt kérdezte tőle: „*Mik az ambícióid?*” – ezt válaszolta: „*Mik az ambícióid?*” – volt a rövid válasza. Így történt, hogy az egyházban a legigazabb és legmagasabb tisztséget töltötte be: lelkész volt a gyülekezetében, szívvel-lellekkel, itt érezte igazán otthon magát. De tudta, hogy ez nem pozíció, hanem szolgálat.

1993 február hatodikán, egy hideg, de napsütéses napon, igen nagy részvét mellett kísértük el utolsó útjára itt Tatán, az Almási-úti temetőben. 45 lelkész, közöttük teológiai tanárok, professzorok, mindkét egyházkerület (Északi és Déli) püspöke, az óbudai és tatai hívek, a teológiai hallgatók, s igen sokan „hazájából”, Vas megyéből is eljöttek végső búcsút venni tőle. Az igehirdetés szolgálatát az elhunyt kérésére jó barátja *Zászkaliczky Péter*, *Deák-téri lelkész* végezte a Zsolt 34,2-9 versei alapján.

Dr. Nagy István szíve Megváltó Urával volt tele, nem is akart tudni másról, csakis a megfeszített és feltámadt Jézus Krisztusról. Róla prédikált mindig derűsen és mosolyogva a szószéken és róla szólt mint teológus, amikor a katedrán tanított. Számára Krisztus volt az alap, ezért tudott mindenkit elfogadni, a másként gondolkodókat is.

Emlékét a szűk család, s a még élő barátok, szolgatársak, s egykori gyülekezetei, a tatai és az óbudai őrzik. E sorok írója is ezt teszi, nemcsak e fejezet írása közben, hanem akkor is, amikor unokáinak a Nagyapáról mesél egy-egy fotó, videofelvétel kapcsán vagy éppen a templomban, amikor rámutat a szószékre, hogy itt állt és hirdette Isten igéjét Nagyapátok 1963 és 1988 között – 25 éven át, odaadó hűséggel, példát mutatva mindannyiunknak...

fm

A „házasság hetét” – más hazai felekezetekkel együtt – idén is megünnepeztük. Ehhez a 18 éve elindult mozgalomhoz számos hazai és nemzetközi ismert közéleti személyiség is csatlakozott, kifejezve elköteleződésüket a házasság, a család ügye iránt. Bevevte gyakorlatunk, hogy a házasság hetének „arcaként” mi mindig gyülekezetünk tagjai közül választunk házaspárokat, hogy elbeszélgessünk a házasság, a család fontosságáról...

„Mindent közösen”

beszélgetés Túri Csaba presbíterrel és feleségével Erzsikével

Vágjunk bele! Valamikor mesélted, hogy hívő evangélikus nagyanyád az mondta: „Csabikám, majd én kiimádkozom neked a feleségedet!”. Ez mikor volt?

Csaba: Lehettem 17-18 éves, valahogyan így. Nagyon sokat gondolkodtam, gondolkozok az utóbbi időben azon, mit is kaptam az én elődeimtől, az én nagyanyámtól, az én szüleimtől, hogy milyen tartásuk volt, – amit apámmal kapcsolatban is mondtál, hogy mennyit dolgoztak, küszködtek – de az Erzsikének a szülei is áll ugyanez, úgymond „maratoni kitartás” – ami a mai világban folyamatosan eltűnik.

S ha már szóba hoztad nagyanyámat... Gyerekkorunkban minden nyáron hozzá mentünk vakációra. Özvegyasszony volt, de azt a szeretetet, amit tőle kaptunk, meg egyáltalán az egész balassagyarmati rokonságtól, az nekem egy nagyon komoly

életre útmutatást adott. És ezt az irányt próbáltuk, próbáljuk mi is továbbadni gyerekeinknek.

Ez számodra az utóbbi években nehezebb feladat...

Csabi: Így igaz, családos emberként gyakorlatilag 'hétvégi' férj és apa vagyok, hiszen 10 éve külön élek, Ausztriában dolgozom. Komoly változás volt ez.

Itthon próbálkoztam vállalkozó lenni, de számos próbatétel, kudarc után döntöttem úgy, inkább tovább lépek és külföldön dolgozom, hogy családfőként egy anyagilag kiszámíthatóbb jövőt teremtssek a családomnak.

Akárhogy is van, ezt azért tudtam/tudom megtenni, mert Erzsike biztosít ehhez a házassághoz olyan biztos alapot, hátteret, hogy én elmehetek innen bármikor, és bármikor hazajövök, itt nincs felfordulás, itt minden rendben megy, s ha ez nem így lenne, akkor a családuk messze nem tudna így működni.

Hány éve vagytok házasok és hogyan ismertétek meg egymást?

Erzsike: A Jóisten segédelmével jövőre leszünk 30 éves házasok... Ott kell kezdenem, hogy nekem itt Bajon voltak rokonaim, nyáron ide jöttem nyaralni, mert egyébként ceglédi, alföldi vagyok és nekem gyerekként olyan klassz dolog volt az Alföldről idejönni, itt lenni a hegyek között.

Később, amikor itt voltam a rokonságnál, az unokatestvérem, Csabi bátyjának, Petinek volt a barátja és mi így ismerkedtünk meg, az agostyáni bál pedig minden kezdetnek már csak apropója volt... Ez 1995-ben volt, akkor Csaba 25 éves volt, én pedig négy évvel fiatalabb és 1997-ben házasodtunk össze, Cegléden.

Csabi, akkor Te még voltál katona...

Persze, hogy voltam... és amennyiben ez az összetartásról, a haza szeretetéről és védelméről szól, akkor én egy 6-8 hónapos sorkatonaságot mindenféleképpen szükségesnek tartanék mostanság is.

Ugye 2004 óta van hivatásos katona, tehát azok a fiúk, akik nem voltak sorkatonák, azok most már 40 meg 40+os emberek... Annak idején úgy mondták, amikor valaki fiatal volt, szakmunkás lett, hogy ameddig nem volt katona, és nem volt családos ember, addig a munkahelyen nem is számoltak vele komolyan. „Fiam, majd ha te hónap végén hazamész, és a feleségednek le kell rakni a havi fizetést, akkor oda fogsz figyelni a munkahelyen. Addig csak bejössz lődörögni.” Valahogyan így nyersen kifejezve, de ezt mondták nekünk.

Nagyon fontos lenne a sorakatonaság, hogy fiatal emberekből felelős férfiak legyenek.

Az Úristen két gyermekkel ajándékozott meg Titeket...

Csaba: Igen, mindent őértük tettünk, tesziünk, ahogyan a jó szülők mindenütt. Ők már felnőttek. *Helgi* Ausztriában tanul, három-négy hónap múlva biotechnológiai mérnök lesz. Tanulmányai mellett, jelenleg egy gyógyszergyárban gyakornokként dolgozik. *Csabinak* nagyon komoly szakmája van, az érettségi után egy szakmailag magas színvonalú iskolában tanult, versenymotorokat szerelnek. Nagyon szereti, sikeres is benne, Budapesten egy motorszervízben dolgozik jelenleg. Büszkék is vagyunk rájuk, örülünk az eredményeiknek.

Mit tud tenni a szülő, hogy jó irányba fejlődjenek a gyerekek?

Erzsike: Azt gondolom, hogy a házasságban és a gyereknevelésben is a legfontosabb a biztonság, s ezt legjobban a mindennapi beszélgetésekben tehetjük meg egészen a kicsi kortól kezdve, amikor az oviból, az iskolából hazajönnek és hagyjuk őket, időt szánunk rájuk, hogy mesélhessenek... Lehetőséget kell teremteni, biztosítani kell számukra, hogy képességeiknek megfelelően fejlődjenek, bontakozhassanak ki.

Ez többnyire az anyák feladata...

Erzsike: Természetesen az apáké is! Illetve ezt is közösen kell csinálnunk. A fontos, családot érintő dolgokban,

kérdésekben közösen kell meghozni a döntéseket. A legjobb, ha esténként együtt oda tudunk ülni a vacsorához és mindent átbeszélhetünk.

Hát ez most már hiányzik, különösen az utóbbi években, mert nemegyszer úgy mond „négyfelé vagyunk”. Bizony volt olyan hétvége, hogy én *Cegléden* voltam, *Csabi* itt *Bajon*, *Csabika* *Sopronban* a barátnőjénél, *Helga* meg *Bécsben*...

Lényeges, hogy folyamatosan kommunikálnunk kell a gyerekekkel és a házastársunkkal is, ez mindennek az alapja.

Azt szokták mondani, hogy bármennyire is tökéletes egy kapcsolat, azért van súrlódás...

Csaba: Így igaz, és aki hamarabb ki tudja fejezni a szeretetét, az tud hamarabb megbocsátani is a másinak. Ebben be kell vallanom, *Erzsike* messze jobb, mint én, de egyetértve vele és még kiegészíteném, bizalom és kölcsönös tisztelet nélkül nincs jó házasság. Ebben konzervatív vagyok, de fiatal koromban is az voltam, „tartottam a formákat”. Amikor *rendesen*, a szü-

lei előtt(!) megkértem *Erzsike* kezét – fénykép is bizonyítja! – (nevet) ebben is, már akkor is, a tiszteletet, a respektet akartam kifejezni jövőendőbeli feleségemnek, reménység szerinti majdani gyermeim édesanyjának. Lám, az én szeretett nagymamám imái óta „jóban-rosszban” eltelt 29 év... Közel 30 év után, ha „Mamikámra” és az ő kitartó imáira gondolok, hála tölti el a szívemet – mindenért...

Isten iránti hála töltse el szíveteiket a következő évtizedekben is és az Úristen gazdag áldása kísérje a Tíri családot továbbra is! Köszönöm a beszélgetést!

Lelkész az influenszerek korában avagy mennyire/meddig lehet influenszer egy pap?

Korábbi évekhez hasonlóan február 19-én gyülekezetünk adott otthont a havi rendszerességű egyházmegyei Lelkeszi Munkaközösségi ülésnek (LMK). Ilyenkor a homiletikai munka mellett egy-egy dolgozattal is készülünk az Országos LMK által megadott azévi témákban. Az egyik – számomra különösen is érdekes – témát választottam és jártam körbe, melynek eredménye az alábbiakban olvasható.

Kilindulási pontok

Istentiszteletek, temetések, confirmációs órák, valamint adminisztratív feladatok sokasága mellett miért kellene nekünk foglalkozni még mindig a közösségi médiával is? Nem elégséges, ha a szószéken vagy személyes beszélgetésekben reflektálunk az aktuális eseményekre és őszintén megosztjuk saját nézőpontunkat?

A kérdésre egyszerű a válasz, ha az egyház arra törekszik, hogy legyen ott, ahol az emberek vannak, – márpedig ez az evangéliumból és a missziói parancsból fakad –, akkor teljesen természetes, sőt elengedhetetlen, hogy aktívnak kell lennünk a közösségi médiában is. Mert az a rideg igazság, hogy ha nem is internet-függő mindenki, de gyakorlatilag mindenki, beleértve az idősebb korosztályt is, mindannyian régóta a neten „lógunk”.

A szörfölés nemcsak magányt-oldó és az olykor ömláblakon járó idő gyorsítására is kiváló eszköz, de mindennapos segédeszközzé vált az atomizálódott családok kapcsolattartására olykor az egyetlen lehetőség, hogy a messzi távolban, akár másik országban vagy kontinensen élő unokáikat láthassák és beszélhessenek velük a nagyszülők.

A vallás már nem csak identitás-kérdés, életmód- termékké is vált...

Ami első pillantásra ártalmatlan hétköznapi pillanatoknak tűnik, gyakran gondosan válogatott keveréke vallási üzeneteknek, személyes megtéréstörténeteknek és közösségi média esztétikának. A „Christfluencer”-ek, a „keresztény” és az „influencer” szavak összevonásával, hitüket az Instagramon, a TikTokon és hasonló platformokon keresztül mutatják be, terjesztik és értékesítik. A jelenség az Egyesült Államokból származik, ahol az

evangéliumi tartalomkészítők évek óta milliókat érnek el, és mára a németül beszélő országokban is megvetette a lábát.

Furcsán hangzik, de ez egy üzleti modell az internet világában és gyakran valószínűleg a „Christfluencer” márka lényege. Azok az emberek, akik online bemutatják keresztény életmódjukat, és tippeket osztanak meg követőikkel arról, hogyan követhetik őket, jövedelmező munkát végeznek, mivel online értékesítésből és hirdetésekkel keresnek pénzt. Ebben az értelemben nem különböznek a szépségápolási, fitness- vagy más online hirdetési személyiségektől.

Akkor mi is a gond az Christfluenser lelkészekkel?

Homiletika professzorunk, – később nekem főnököm is, amikor a Lelkipásztor c. teológiai szakfolyóiratot szerkesztettük – Dr. Hafenschner Károly címzetes teológiai egyetemi tanár úgy tanította nekünk, „*ha három fejkendős néni ül a szószék alatt, akkor is ők az egész világ nyilvánosságát reprezentálják az igehirdető számára.*”

Ha továbbgondoljuk a nyilvánosságot és hozzátesszük, hogy az „internet nem felejt”, akkor hamar rájövünk, hogy a világháló nyilvánosságába kilépő lelkész felelőssége többszörösen hatványozott. Amíg egy átlag influenszer, mint „megmondó-ember” a saját véleményét, vagy szponzorának az álláspontját képviseli, eladdig a lelkész, a pap, a prédikátor „hivatalból” – ugyanis erre tett esküt az ordinációjában a püspöke előtt(!) – tehát egyháza tanítását képviseli – vagy kellene hogy képviselje...(?) – mondom ezt feltételes módban, mert ugye nem tagadhatjuk a tényt: *elég heterogén teológiai véleményt képviselnek a protestáns igehirdetők.*

A Christ-fluenszerek prezentációinak látványossága, esztétikája nagyon fontos

szerepet játszik. A közzétett tartalom általában kiegyensúlyozottságot, nyugalmat, harmóniát sugároz; a színek jellemzően visszafogottak, a szerkesztés pedig lassú, jó a stílusa így jelentősen eltér a szokásos gyors tempójú, feltűnő TikTok-tartalmaktól. Ehhez jön még a személyes, életrajzi narratíva, amely mindig hitelesnek hat a nézők számára.

Jó dolog, ha a keresztény influenszerek megmutatják, hogyan működik a vallás a mindennapjaikban és ezzel egyfajta közösséget kínálnak a fiataloknak, még ha az virtuális is. Problémává akkor válik, amikor az influenszerek személyes meggyőződéseiket egyetemes érvényességűnek láttatják. Ez egy nagyon komoly nemcsak teológiai, de etikai kérdést is felvet, jelesül:

A követésszámok hajszolásában hol a határ a privát és az egyházi között?

Akarjuk vagy sem, az adott felekezet transzparenszei elsősorban a papok, a lelkészek/lelkésznök a prédikátorok. (Ez mindig is így volt minden korszakban, az egyház mindenkori imázsát az egyházi emberek alakították.) Eppen ezért úgy a katolikus, mint a többi protestáns felekezetben, az internetes világunk – élén a közösségi médiával – társadalomra gyakorolt gyors és hatványozott hatásaira adott válaszként – egyházi vezetők legmagasabb szintjén is(!) – hangsúlyt fektetnek a keresztény influenszerek támogatására, képzésére és folyamatos támogatására.

Nem újkeletű a felismerés, hogy a közösségi médiaplatformokon egy kommunikációs adottságokkal megáldott attraktív- férfi vagy mosolyával magával ragadó női influenszer, aki humorral és bájjal beszél az életről, a szerelemtől és a halálról, miközben a Bibliát idézi – igen

magas kattintásszámokat generál. Ez nem más, mint sima evolúciós pszichológiára alapozott marketing-stratégia, amit a világ napi szinten sikeresen használ, hogy a célszemélyek döntéseiket ne racionális mérlegelésként, hanem szinte automatikusan, „*érzelmi triggerekbe*” csomagolva »nosztagiával, bizalommal vagy félelemmel vegyítve« hozzák meg.

Fentiek figyelembevételével, – mivel a Krisztust megváltó bizonyágtétel mindig személyességet, nyíltságot igényel, ellenkező esetben általánosságban elenyésző a kommunikációs ereje, hiszen hamar középszerű igazságok alá süllyed – ezért a virtuális világba kimerészkedő lelkészeknek különösen is ügyelniük kellene/illene arra, hogy mit áldoznak fel a privát életükből a *clickbait*-oltáron. Az illetén figyelemfelkeltés és a kattintások maximalizálására való törekvés rövidtávon akár nagy eredményeket is generálhat, de hosszabb távon nemcsak a személyt terhelheti – a magas like-számok az igazság kinyilatkoztatásának kísértés-örvényébe rántathatják a keresztény influenszert is, azt gondolván, nála van az igazság... s ami még rosszabb: az evangélium terjedésének ügyét is erősen leront-hatja a vélt jól-megmondás-tekintély.

Vallásos propaganda vagy evangéllizáció? Avagy a véleménybefolyásolás veszélyel...

A közösségi média egyre inkább a fundamentalista szereplők játszóterévé válik. Hol ér véget a spiritualitás és hol kezdődik a vallásos ideológia? A kérdés messze nem akadémikus, hiszen ebben a hit-deformált világban óriási vonzerőt képviselnek a spirituális üzenetek, alaposan megfűszerezve az Instagram-esztétikával, különösen egy olyan generáció számára, amelyben bár egyre nagyobb a lelki éhség, de mégis egyre több fiatal hagyja el az egyházat, mert nem tudnak azonosulni az adott felekezet által felajánlott vallásos panel-válaszokkal.

A mindenhová beszüremkedő virtuális világnak köszönhetően tanúivá váltunk egy folyamatnak: a keresztény influenszerek hitet, szeretetet, reményt hirdetnek – és mindeközben világos, biblikus szabályokat közvetítenek a személyes életvezetésre vonatkozóan.

Ezek a keresztény „vélemény-prédikátorok” napi szinten pasztellszínű bibliai versekkel több százezer követőt érnek el, akik a kereszténység radikális értelmezését különösen vonzóknak, hitelesnek és követendőnek tartják.

Ezek az életmóddal, az étellel és a hittel kapcsolatos tanácsok önmagukban értéket közvetítenek, de a globális polarizáció hatásai egyre nyilvánvalóbbak ezen a területen is és az evangéliumi magyarázatok közé szinte észrevétlenül belefónódnak sarkos politikai álláspontok is. Ennek a problematikája külön egy óriási és rendkívül fontos terület, de a radikalizáció kérdésének tárgyalását a jelen kerekete nem engedik meg, ezért a korunkat

meghatározó internetes befolyásolás kérdését most inkább jövőbeli lelkési munkánkra kívánom szűkíteni.

A lelkész-képzés és az online viselkedés...

Külföldi teológiai fakultásokon már szinte minden félévben kínálnak olyan kurzusokat, amelyek magukban foglalják a digitalizációt, melyben a hallgatók kutatják és megfigyelik ezeket a keresztény influenszereket és nyilvános kommunikációjuk struktúráját, de ez inkább elméleti, a gyakorlati képzésnek inkább a lelkési karban, a „terepen” kellene történnie – vallják egybehangzóan a területért felelős szakemberek.

Tény, hogy a leendő lelkészeknek nagyon kell érteniük nemcsak a valós, de a digitális világot is. Ez előfeltétele a modern társadalom és benne az egyéni viselkedés megértésének. Nem arról van tehát szó, hogyan kell Instagram-fiókot nyitni, hanem arról, hogyan működik a teológiai és vallási kommunikáció a digitális térben átgondolt és emberközpontú módon.

Mit jelent a lelkészek online-jelenléte a hétköznapiakban?

Mindenekelőtt a lelkigondozás és a tanítás szempontjából kell megvizsgálnunk a lelkészek online-munkáját. A latin *prae-dicare* (ige) szó elsődleges jelentései: kihirdet, bejelent, állít a dicere („mond”) ige alakváltozata: *prae-dicare*: elő-mond, azaz tanít értelemben is.

Alapállás, hogy a lelkigondozás széles körben zajlik, nemcsak az istentiszteleteken vagy a gyülekezeten belül, de egyértelműen a közösségi média videoplatformjain keresztül is. (Több mint egy évtizede használom ezeket »aktuálisan a Telegram-mot«, kapcsolattartásra, konfirmandus- vagy éppen jegyesoktatásra.) Mivel az emberek ezen csatornákon keresztül általában könnyebben azonosulnak azokkal az influenszerekkel is, akiket követnek, őket közelebbnek érzik magukhoz, ezért hamarabb felveszik velük a kapcsolatot, hiszen lényegesen könnyebb egy online üzenetet írni, mint felhívni a faluban a papot, személyesen felkeresni a lelkészt vagy a lelképásztort.

Végezetül, összegzősképpen

Akarjuk vagy sem: *lelkészként egyértelműen, de laikus keresztény emberként is influenszerek, azaz befolyásoló hatalommal bíró krisztuskövetők vagyunk.* A missziói küldetésünk abban áll, hogy megmutassuk, mit jelent az életünkben az evangélium. Szelíden, érthetően, egyszerű példákon és/vagy akár személyes nehézségeken, próbákon keresztül is bemutatva, hogyan segített nekünk a hit, az Isten közelsége a nehéz időkben, sőt őszintén felvállalva még kételkedésünket is az Isten gondviselésében és hogyan segítettek az imák az Istenhez visszatalálásban, amikor életminőséget megváltoztató veszteségeket éltünk át: betegség, válás, gyász stb.

A vallásos online formátumok nagy-

mértékben kielégítik a spiritualitás iránti igényt, de nem pótolják vagy helyettesítik a jelenlétes, kis-közösségi, gyülekezeti életményeket. A lelki fejlődéshez elengedhetetlen a jelenlét, testvéri közösség szakralitásában „tud” igazán munkálkodni a Szentlélek. „*Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük*” – mondja Jézus Urunk. (Mt 18,20)

Éppen ezért az egyház online-jelenléte bevonhatja az Isten-keresőket – akiknek korábban kevés kapcsolatuk volt a szervezett vallással – a keresztény közösségekbe, de nem vagyok meggyőződve arról, hogy a „Christfluencer”-eket övező jelenlegi „*media-felhajtás*” a szekularizáció hatásait nagyságrendileg csökkentené, sőt az egyháztól való eltávolodás radikális visszafordulását jelentené, sokkal inkább az évtizedek óta jól ismert erősen individualis, már-már öntörvényű és meglehetősen szünkretista, „csináld magad vallás” továbbfejlesztéséről van szó, csak ezúttal keresztény elemekkel alaposan kibővítvé.

Az online-jelenlét tehát nem elégíti ki a személyes találkozások természetes igényét ezért áttörő megoldást nem fog hozni a bálványozott digitalizáció vagy éppen az MI... A megmaradás, a túlélés garanciája továbbra is a templomok vastag falai között marad, a *viva vox evangelii*-ben (élőszóval hirdetett evangéliumban) a szentségekben és az egymást hordozó testvéri közösségekben. Ezekben lehet „*megérezni és meglátni, hogy jó az ÚR!*” – és megtapasztalni – *Boldog az az ember, aki hozzá menekül.*” Zsolt 34,9

Ahogy egy erdélyi prédikátor mondta reménységképpen – ebbe gyökeredzik az én pozitív bizakodásom is – „*Testvérek, ne szomorkodjatok! Az Úristen ingujjában van még néhány trükk...*”

fm

Mire elég a számosságunk?

beszámoló az egyházmegyei felügyelői konferenciáról

Isten másképp számol! – szögezte le előljáróban Fábri György, mielőtt ismertette velünk az evangélikusokra vonatkozó adatokat és az ebből következő elemzéseit. Nekem, mint szociológus-közgazdásznak, piackutatónak különösen is izgalmas volt, ahogyan az adatokból történeteket formált.

A Fejér-Komáromi Egyházmegye idén 2026. február 26-án tartotta Egyházmegyei Felügyelői Konferenciáját, melyre Dr. Fábri Györgyöt, az Északi Egyházkerület felügyelőjét, az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar habilitált egyetemi docensét, a Társadalmi Kommunikációs Kutatócsoport vezetőjét hívták meg, hogy előadásával elgondolkodtasson, inspiráljon és informáljon bennünket az evangélikus egyházban és gyülekezetekben a számokból látható helyzetről és lehetőségekről.

Bár ő a számok embere, aki az adatokból „olvas”, összefüggéseket tár fel, kérdésekre keres tényszerű válaszokat, legfontosabb alapvetésként előadása elején arról beszélt, hogy mi, emberek a számokból tudunk tájékozódni, azok alapján próbálunk következtetéseket levonni, megismerni a világunkat, és sokszor cselekedni is, de nem felejtethetjük el, hogy Istennél még a „matek” is más. Nála a kevés is lehet sok, és a sok is kevés. Hangsúlyozta, hogy amikor a számokat nézzük, ezt sose felejtsük el!

Szépen rárimelt ez a házigazda gyülekezet, Súr lelkészének, Nagy Gábornak a nyitó áhitatában elhangzott gondolataira. A Példabeszédek 4,18 és Péter első levele 3,14a versek alapján Isten bátorításáról, ígéreteiről és hivatásleírásáról beszélt. Mindannyiunkat arra bátorít, hogy ne várjuk mindig a teljes képet, mielőtt cselekszünk. A józan tervezés mellett legyen ott az Úrban való bizalom is. Az ösvény pedig menet közben meg fog világosodni. Ez az út olykor szenvedésekkel teli, de boldog, ahogy Péter apostol mondja. Nem azért, mert a szenvedés jó dolog, hanem azért, mert a Krisztusban vállalt szenvedés az igazságért nem hiábavaló.

Bár a számokat nézve, olykor csak azt látjuk, hogy egyre kevesebben vagyunk nem csak mi, evangélikusok, de keresztények is itt, a Kárpát-medencében (is), az utolsó szó mégiscsak Istené. Legyünk felügyelőként – és gyülekezeti tagként is – Isten szolgálói az igazságért.

Mit látunk a számokból?

Dr. Fábri György az országos népmozgalmi, a népszámlálási és gazdasági adatsorokon alapuló vizsgálatait tárta elénk. Összehasonlította a 20. és 21. században rendelkezésünkre álló felméréseket, megvizsgálta az adatok megbízhatóságát, a felekezetek közötti különbségeket, az evangélikusság területi egységei valamint korcsoportjai mentén bekövetkező változásokat, a pénzügyi és gazdasági lehetőségek és támogatottság alakulását.

Megállapította, hogy a „legkorosabb” felekezet vagyunk hazánkban, a hatvan év alattiak aránya itt a legkisebb, és a teljes lakossághoz viszonyítva is jóval alacsonyabb. Viccesen megjegyezte, hogy az evangélikus hit hosszú életet biztosít. Nyilván az összefüggés lehetne ilyen irányú, de sokkal valószínűbb, hogy inkább az az igazság, hogy kevés fiatal tud az egyház elérni és/vagy megtartani. Az országos evangélikus egyház saját belső kutatása, melyet az evangélikus gimnáziumok tanulói körében végzett erre vonatkozóan is szolgál háttérinformációval. Az egyik, ami egyértelműen kitűnik belőle, hogy mennyire sok múlik az iskolalelkész és a hitoktató személyén.

Jövőbeli kilátásaink

A legérdekesebb dia kétségkívül az volt, amikor eljátszott azzal a gondolattal, hogy a 2011-es és 2022-es népszámlálási adatok közötti fogyási arány alapján mikorra fogynak el az egyes felekezetek teljesen. Az utolsó evangélikus ez alapján 2073-ban halna meg. Még rosszabb a helyzet a 2001-es és 2022-es adatok közötti fogyási arány alapján. Akkor már 2051-től nem lennének evangélikusok. Nyilván a valóságban ez nem egy egyenes arányú fogyás, így a valóságban ezek az adatok sosem így alakulnak, de azért erősen figyelemfelkeltő hatásúak. Még az is sovány „vigasz”, – ha az egyáltalán – hogy római katolikus testvéreink az előbbi adatok szerint már 2050-ben elfognának, utóbbi szerint pedig mindössze 17 év múlva, 2043-ban.

Biztató hírek

Ugyanakkor, hogy 2010 óta (a Covid-évet leszámítva) növekvő tendenciát mutat a fiatalok konfirmációja, és csökken az evangélikus temetések száma. Utóbbi adat amellett, hogy nálunk a legkevesebb a 60 év alattiak aránya, tényleg arra enged következtetni, hogy az evangélikusok sokáig élnek.

Egyértelműen jó hír, hogy a LÉM, vagyis a Lelkeszi Életpálya Modell 2017-es bevezetése óta a gyülekezetek önfinanszírozottsága országos szinten drasztikusan megnőtt (76,68%-ról 91,22%-ra). Ez egyértelműen jelzi, hogy a LÉM célkitűzése, – hogy a gyülekezetek egyre inkább önmaguk „tartsák el” a lelkészüket, azaz termeljék ki a gyülekezeti tagok által fizetett egyházfenntartói járulékokból, perselypénzből, adományokból és egyéb bevételeikből a lelkész bérét és illetményét az országos egyház támogatása nélkül – tudatosabbá tette a pénzgazdálkodást gyülekezeti szinten is, így érdemes hasonló programokkal, ösztönzőkkel változást generálni. (Természetesen ez egy átlag, vannak gyü-

lekezetek, amelyek – akár helyzetüknél fogva – több támogatásra szorulnak, míg mások jobban állnak.)

Dr. Fábri György kutatásai az egyes gyülekezetek számára is inspirációt jelentő gondolataival együtt hamarosan könyv formájában is megjelenik. Ajánlom szeretettel minden gyülekezeti tag, különösen is a tisztségviselőink figyelmébe.

Előadása után – már a vacsoraasztal mellett befejezve – minden jelenlévő gyülekezet beszámolt az ott folyó munkáról, a 2025-ös év történéseiről és a 2026-os év terveiről. Ismét hasznos ötletekkel, érdekes információkkal gazdagabban, hitben megerősödve térhettünk haza. Hála érte az Úrnak!

Széles Anikó
gyülekezeti felügyelő

Országgyűlési választások és a hiányzó bibliaismeret...

Szerte a világon „mélyrepülésben” – na jó, inkább zuhanó-repülésben(!) – van a politizálás színvonal, bár a történelem arról tanúskodik, hogy *eleddig sem volt a homo sapiens értelme csúcsán*, mert a civilizációját inkább a háborúk, a hódítások, a kizsákmányolások jellemezték, mintsem a tartós béke.

Néhány nap és szabad választások lesznek, gyakorolhatjuk demokratikus jogunkat. Akinek fontos gyermekei, unokái jövője, az él is ezzel a lehetőséggel és megfontoltan dönt...

Egyre erőteljesebb korteskedésviharok közepette eszembe jutottak a József és testvéreinek története és különösen is József álmefjtései... *Mit tudott ez a »börtönviselt« zsidó fiatalember, amit a fáraó hivatásos álmefjtői sem tudtak?* (1 Móz 41)

József – saját tapasztalás okán is – megtanulta, hogy **az élet is periódikából** áll: van *fent* és olykor van *lent* is, mert nem az ember, hanem az **Isten a történelem Ura**. A népet nyomorban tartó diktátor folyamatosan a *hét szűk esztendő elviselésére buzdít*, s eközben a ködös távoli jövő *hét bő esztendejét* ígéri...

A fáraó és tanácsadói is(!) azt hitték, hogy a jó után csakis a *mégjobb* következhet, ezzel szemben József tudta, hogy a *bőséget hamar felválthatja a szűkösség*, ezért *akkor kell az ínségre felkészülni, amikor még tart a bőség ideje!*

A *Providentia Dei* (Gondviselő Isten) az *előre látó* (pro-vidéo!) Isten. *Aki nem csak az orráig lát – mert hívő szemmel nézi a világot – az előre látó és eszerint dönt minden dolgában – az országosban is...* (frankom)